

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ÎN ACEST NUMĂR:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Dincolo de Cercul polar

● NOI CEI DIN IGARKA
de Savva Kojevnikov

● VORKUTA,
ORAȘUL EROILOR
de Paul Anghel

(pag. 6-7)

(884)

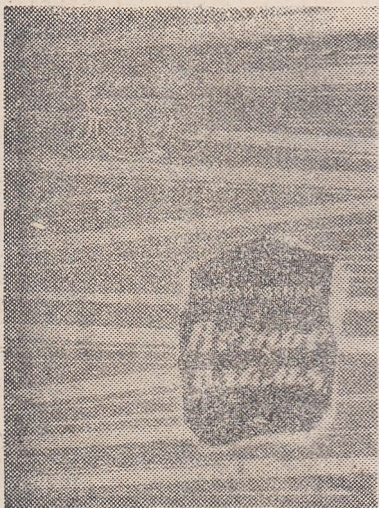
Anul XVIII
23 februarie 1962
12 pagini, 1 leu

Atențiune! Start!

PREȚUIREA LITERATURII ROMÎNE

Prețuirea literaturii române în Uniunea Sovietică este un fapt îndeobște cunoscut, pe care publicațiile noastre l-au subliniat în repetate rânduri cu importanța cuvenită. Cu fiecare an ce trece, se lărgeste cunoașterea operelor clasice și ale scriitorilor români contemporani, un număr tot mai mare de cititori familiarizându-se cu creațiile lor. În prezent, un cititor din Uniunea Sovietică, parcurgând toate tălmăcirile din literatura română publicate în ultimul deceniu și mai bine, și-ar putea forma o idee destul de cuprinzătoare despre fenomenul literar românesc din sec. XIX și XX, îndeosebi. La îndemina lui există traduceri din Vasile Alecsandri, Costache Negruzzi, B. P. Hașdeu, Eminescu, Caragiale, Slavici, Delavrancea, Topirceanu, Panait Cerna, Mihail Sadoveanu. Ală-

Coperta volumului „Flăcări eterne“

turi de poezia lui Tudor Arghezi, răsună în limba rusă versul lui Mihai Beniuc și al Mariei Banuș. Proza contemporană este reprezentată prin Francisc Munteanu, Titus Popovici, Eugen Barbu etc. O Antologie a poeziei românești, impresionantă și prin dimensiunile sale și prin străduința de a reda cit mai fidel, mai adecvat personalitatea artistică a fiecăruia dintre poezii noștri, urmată de o Antologie a nuvelei și schiței românești în sec. XIX și XX și de un volum cuprinzând paginile cele mai reușite din dramaturgia noastră vin să întregască imaginea pe care cititorul de limbă rusă și-o

poate forma despre dezvoltarea literaturii în țara noastră.

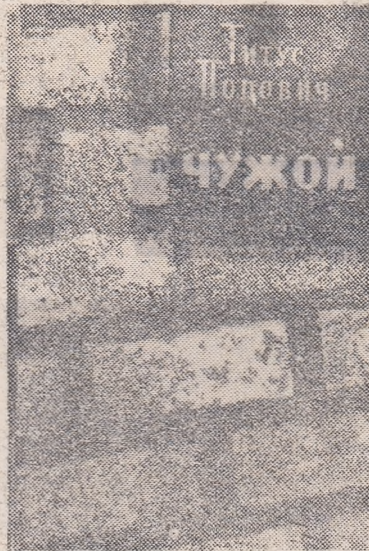
Referindu-ne numai la anul 1961, avem de semnalat publicarea în noua colecție „Poezia străină contemporană“ (ediția „Inostrannaia literatura“) a unui volum de versuri de Mihai Beniuc. Adăugându-se la culegerea de versuri alese din opera poetului român, apărută în U.R.S.S. în 1958, recentul volum Flăcări eterne („Vecinoie plamia“) grupează creații recente ale lui M. Beniuc. Alături de câteva poezii din volumul Călătorii prin constelații, se găsesc aici versurile cele mai reprezentative din cele trei cicluri: Flăcări eterne, Cerbul fericii, Răspunsul veacului, care au fost publicate în cartea Cu un ceas mai devreme (Espla 1959). De remarcat, reușita interpretare a versurilor în limba rusă datorită unor traducători care și-au mai încercat forțele în traducerea poeziei românești: V. Korceaghin, I. Mirimski, E. Alexandrova, I. Gurova, N. Podgoriceani.

Printre cele mai de seamă afirmări ale prozei românești în Uniunea Sovietică, în 1961, trebuie menționată traducerea romanului lui G. Călinescu Enigma Otiliei, datorată lui Iuri Kojevnikov, un bun cunoscător al literaturii noastre și un competent traducător, care s-a achitat pînă acum cu succes de numeroase tălmăciri din opera lui Mihail Sadoveanu. Iar în ultimele zile ale anului care s-a scurs a apărut și traducerea în limba rusă a romanului lui Titus Popovici — „Străinul“ (traducători I. Levina și M. Efros) scrieri pe care publicul cititor din Uniunea Sovietică îl apreciașe pentru cealaltă operă a sa, Setea. În cuvîntul introductiv semnat de Iuri Naghibin, se subliniază, în contrast cu tinerețea scriitorului, maturitatea talentului său.

Un element ce merită a fi subliniat este interesul manifestat de istoricii și criticii literari sovietici față de literatura noastră. N-ar fi decît să ne gîndim la cele trei lucrări monografice despre Sadoveanu scrise de Fridman (1959), Luhoniai (1959) și Iuri Kojevnikov (1960), la numeroasele articole închinat lui Eminescu, Caragiale, Alecsandri, Creangă, Tudor Arghezi, Mihai Beniuc, Maria Banuș etc. publicate în diferitele ziare și reviste din Moscova sau Leningrad, dar și din cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Așa, de pildă, nu poate

fi trecut cu vederea faptul că articole despre creația lui Mihail Sadoveanu și îndeosebi despre romanul său Mitrea Cocor întîlnim nu numai în reviste ca Inostrannaia literatura, Literaturnaia gazeta, Novii Mir etc. dar și în Altaiskaia Pravda ce apare la Barnaul, în ziarul Krasnoie znamia din Soci, sau Severnii rabocii din Iaroslavl.

În domeniul istoriei literare mai trebuie menționate două

Coperta romanului „Străinul“.

contribuții interesante aduse de Iuri Kojevnikov la lămurirea unor probleme de seamă ale dezvoltării literaturii noastre. În culegerea de articole Realismul socialist în literaturile străine (Ed. Acad. de Științe a U.R.S.S.) cercetătorul sovietic a publicat articolul Două etape în prelucrarea temei istorice (Mihail Sadoveanu — de la Șoimii la romanul Nicolară-Potcoavă). Situînd aceste două opere atît în ansamblul literaturii române pe teme istorice, cît și în acela al creației sadoveniene, I. Kojevnikov relevă îndeosebi cuceririle pe care le-a adus în opera clasicului nostru metoda realismului socialist.

Se îmbogățesc mereu cunoștințele omului sovietic despre literatura română. Procesul e, desigur, în continuare, făgăduindu-ne noi afirmări ale poeziei, prozei și dramaturgiei noastre în cultura sovietică, precum și noi lucrări ale cercetătorilor sovietici despre scriitorii noștri.

Tatiana Nicolescu

SCRISOARE
DIN MOSCOVA

Instantanee...

Printre cei care ne învață limba

Correspondenții din Moscova sînt martorii zilnici a numeroase evenimente pe care le înregistrăm în cartelele noastre.

Și răsfoind însemnările, revăzînd cele ce s-au întîmplat, privirea se oprește foarte des asupra manifestărilor prieteniei sovieto-române.

Iată doar cîteva care au avut loc anul acesta (simpla enumerare este cît se poate de semnificativă): o seară a prieteniei la clubul uzinelor „Kauciuk“; inaugurarea expoziției „Construcția și arhitectura în R. P. R.“; festivitatea organizată de Asociația de prietenie sovieto-română cu prilejul celei de-a 14-a aniversări a semnării Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre U.R.S.S. și R.P.R.; premierele a două filme românești; medalionul „Caragiale“ la Televiziunea din Moscova.

Și lista este departe de a fi completă, mai ales pentru că nu am amintit decît de manifestările din capitala sovietică.

... Scriu aceste rânduri într-una din încăperile Casei prieteniei. Întrînd acum o oră aici, în acest minunat lăcaș al prieteniei cu popoarele lumii, m-am întîlnit cu 30 de locuitori ai Moscovei care învață cu multă dragoste și sîrguință limba română.

M-am interesat ce i-a îndemnat pe acești oameni, (unii mai tineri, alții mai în vîrstă) să se înscrie la acest cerc. Răspunsurile au fost diferite, însă există în toate un element comun: fiecare vrea să știe cît mai multe despre țara noastră, să poată citi ziarele și revistele românești, să-l poată citi pe Eminescu, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi în original.

Serghei Vasiliev este cercetător științific la Muzeul Revoluției din Moscova. De mult timp îl preocupă istoria țării noastre și iată-l aici, învățînd limba română.

Galina Krasnova cunoaște cîteva limbi străine și vrea să cunoască și limba română, mai ales că lucrează la Editura de... dicționare din Moscova, una din cele mai mari edituri de acest gen din lume.

Tatiana Iakușeva este studentă la Școala superioară politehnică „Lenin“ și în specialitatea ei există multe lucruri interesante de citit în românește.

Profesoara Valentina Goldici și colega ei Lidia Rudakova predau literatura. Desigur că, în cazul acesta, alte completări nu mai sînt necesare.

În planurile de viitor ale fiecărui participant la acest cerc, există o dorință fierbinte: de a ne vizita țara cu prilejul excursiilor organizate de „Inturist“.

Dialog despre arhitectură

La ora cînd citiți aceste rânduri, expoziția „Construcția și arhitectura în R.P.R.“ și-a mutat sediul la Leningrad.

În timpul cît a făcut popas la Moscova, expoziția a fost găzduită în primitoarea Casă a arhitecților.

Imaginile (de altfel foarte bine realizate) i-au invitat pe moscoviți într-o călătorie cu gîndul prin București, Galați, Iași, Craiova, Brașov, Eforie și Mangalia. Alături de construcțiile de locuințe a căror amploare este bine redată prin varietatea obiectivelor intrate în raza aparatului de fotografiat, sînt prezentate și numeroase construcții industriale și social-culturale apărute în ultimii ani.

Ca la orice expoziție și aici exista o carte de impresii. Am discutat cu cîțiva vizitatori, am răsfoit cartea și mi-am notat în carnetul de însemnări cîteva date care au stat la baza celor de mai jos.

— Ce părere aveți despre expoziție?

— Mai bine zis despre... construcții, compensează zîmbînd interlocutorul. Sînt foarte frumoase, bine planificate, creează condiții de viață minunate. Printre altele, am în vedere și faptul că aproape fiecare bloc are la parter magazine, diferite ateliere. Este un lucru foarte bine gîndit.

— Cred că ați remarcat liniile noi ale arhitecturii noastre. De altfel, însemnările vizitatorilor le subliniază.

— Este un lucru pe care-l remarcîți cum intri în expoziție. Lumină, aer, nici un fel de detalii inutile. Și totul se încadrează foarte bine în stilul arhitectonic românesc. Nu de mult am fost cu un grup de turiști la București și am putut vedea o parte din construcțiile ce se ridică în țara dumneavoastră. Ceea ce aici la expoziție este fotografie sau proiect, a și prins viață pe străzile și bulevardele capitalei românești.

Aici ia sfîrșit scurtul dialog pe marginea unei expoziții. L-am însemnat în carnet alături de cuvintele rostite la inaugurare de organizatori:

Vladimir Butuzov, secretar al Uniunii Arhitecților:

„Expoziția vorbește despre talent, despre bun gust, despre minunatul drum pe care a pornit poporul român sub conducerea Partidului Muncitoresc Român.“

Ana Tukanova, vicepreședintă a Coasiliului de conducere al Asociației de prietenie sovieto-române:

„Expoziția aceasta este încă o contribuție la întărirea prieteniei dintre țările noastre și dă posibilitate oamenilor sovietici să cunoască și mai îndeaproape realitățile poporului frate român.“

Nikolai Kolli, președintele secției de arhitectură a Uniunii asociațiilor de prietenie:

„Specialiștii sovietici — arhitecți și constructori — pot vedea multe lucruri interesante în practica construcțiilor românești. Expoziția nu e numai un prilej de încîntare vizuală și de cunoaștere, ci și un bun mijloc de schimb de experiență.“

Alexandru Stark

Moscova, februarie 1962.

Dresoarea de urși Elvira Podcernikova, de la Circul Mare din Moscova, care va face în curînd un turneu în țara noastră.

UNDE SE SFÎRȘEȘTE RURALUL
ȘI UNDE ÎNCEPE URBANUL ?

Satul de mîine se construiește azi

Am în față macheta satului Cernobaevka din regiunea Herson. Așa va arăta el în viitorul apropiat. În partea de nord-est a așezării, zona caselor de locuit se învecinează cu școala, Palatul pionierilor, grădinița, teatrul de vară, librăria și stadionul care are un complex de terenuri sportive și săli de duș.

partamente de câte patru camere; case cu etaj cu 16 apartamente din două camere, case cu etaj cu 16 apartamente din două, trei și patru camere.

Aceste case se vor construi din prefabricate. Fundația va fi din beton armat. Încălzirea se va face cu combustibil local.

Casele cu etaj ieftinesc prețul de cost al con-

strucției și reduc de câteva ori cheltuielile pentru construcții comunale și amenajarea satelor. Și tot pentru Ucraina s-au elaborat proiecte de case cu și mai multe etaje. Colhozul „Družba narodov” din regiunea Crimeea construiește în satul Petrovka un întreg raion de case de locuit. Populația acestui raion va beneficia de toate serviciile comunale.

Proiectul satului Novo-Avramovka din regiunea Poltava prevede că locuitorii satului vor trăi în case cu trei etaje, bine amenajate. În jurul caselor se vor planta pomi și boschete și se vor sădi flori. Construcția de case cu trei etaje în așezările rurale permite reducerea de 30 de ori a suprafețelor de construcție.

Pînă la sfîrșitul septenarului, în satele Ucrainei se vor înălța sute de mii de case de locuit, zeci de mii de edificii social-culturale. Numărul construcțiilor rurale destinate producției va crește în aceeași perioadă de 2—2,5 ori. Volumul total al cheltuielilor pentru construcție va fi de zece miliarde ruble.

O atenție deosebită merită construcția obiectivelor destinate producției rurale. Principalele 40 de tipuri cuprind construcții pentru vite cornute mari, porci, păsări, iar alte 20 de tipuri cuprind clădiri pentru păstrarea produselor agricole. Un grup important îl formează construcțiile cu destinație auxiliară: pentru păstrarea nutrețului și a laptelui, incubatoarele, instalațiile frigorifice, întreprinderile de prelucrare a produselor agricole, încăperi pentru gararea și repararea mașinilor etc.

În seama cui cade îndeplinirea construcțiilor la sate? În Ucraina există circa 600 organizații de construcție intercolhoznică. Acestea produc mai bine de 70 la sută din totalul cărămizilor folosite în construcțiile rurale. Anul trecut, ele au produs circa 6 milioane metri cubi de materiale pentru ziduri.

★

Satul viitorului apropiat! Contururile lui se prezintă cu o deosebită claritate. Nu va trece mult timp și teritoriul Uniunii Sovietice se va acoperi de o rețea de sate de tip urban.

A. Gherasimenko

Noua casă de cultură a colhozului ucrainean „Pobeda”

Conducerea colhozului „Kirov” este în permanență preocupată de reconstrucția satului. Au și fost înălțate case cu etaj în care există instalație de apă și lumină electrică. Numeroase ulițe sînt pavate cu piatră și asfaltate.

Dar planificarea satului nu mai corespunde azi cerințelor timpului. Căci nu s-a ținut seama de posibilitățile crescînde ale colhozului ca urmare a comasării. De aceea, la rugămintea colhozului, Institutul de cercetări științifice pentru proiectări experimentale al Academiei de construcții și arhitectură a R. S. S. Ucrainene a elaborat un proiect privind reconstrucția satului Cernobaevka. În el vor fi uniți colhoznicii din șase sate, care vor locui în case cu unul și două etaje, cu tot confortul modern. În sat vor exista, de asemenea, instituții social-culturale și medicale mulțumită cărora condițiile de trai ale locuitorilor din Cernobaevka se vor asemăna cu cele ale orașenilor.

Proiectul viitorului sat ține seamă de direcția de dezvoltare a producției colhozului. Cu timpul, gospodăria obștească va atinge un nivel de dezvoltare atât de înalt încît va putea satisface pe deplin nevoile colhoznicilor cu produse alimentare făcînd inutile loturile personale. Iată de ce casele au fost proiectate fără gospodării individuale. În felul acesta se eliberează mai bine de 1.100 hectare de pămînt roditor.

Astăzi colhozurile din Ucraina desfășoară un program vast de construcții. Anul trecut, ele au înălțat din fondurile proprii 167 de spitale și 620 cluburi iar în anul acesta vor înălța 660 de școli. În fiecare an, în republică se construiesc 15—20 de mii de clădiri destinate fermelor zootehnice și altor ramuri ale producției, peste 200.000 de case de locuit, cu alte cuvinte, 300 de sate mari.

Construirea acestor obiective va influența în mare măsură reconstrucția satelor colhoznică și transformarea lor în centre populate de tip urban.

Problema construcției la sate a fost dezbătută la o recentă sesiune a Academiei de construcții și arhitectură a R. S. S. Ucrainene. Cu acest prilej s-a făcut o sinteză a experienței de elaborare a proiectelor de planificare rațională, care permit folosirea mai deplină și mai economică a mijloacelor și resurselor materiale. Calculele au arătat că dacă s-ar concentra populația rurală în centre mari, teritoriul ocupat azi de sate și cătune s-ar reduce de patru-cinci ori, suprafața ulițelor pavate ar scădea de patru ori, drumurile între sate ar fi de două ori mai puține, iar cheltuielile pentru înzestrarea tehnic-sanitară în centrele rurale ar fi de patru-cinci ori mai mici. În fiecare raion s-ar elibera suprafețe mari de pămînturi roditoare.

Arhitecții republicii și-au propus ca în decurs de doi-trei ani să alcătuiască proiecte complexe de planificare pentru toate regiunile Ucrainei. Institutul de cercetări științifice pentru proiectări experimentale a elaborat proiecte de case pentru așezările rurale din sudul R. S. S. Ucrainene. Proiectele prevăd case cu etaj compuse din două a-

Cel mai tînăr, mai puternic și mai perfecționat aparat de producție

Creșterea de cel puțin 6 ori a producției industriale, prevăzută de Programul P.C.U.S. pentru următoarele două decenii, în condițiile reducerii săptămîinii de lucru cu 25% și ale măririi numărului de muncitori cu numai 33% față de 1960, va fi asigurată în cea mai mare măsură de mărirea necontenită a productivității muncii. Productivitatea muncii în 1980 va fi de 4-4,5 ori mai mare decît în 1960 și va depăși nivelul actual al productivității muncii din S.U.A. de aproximativ două ori.

Ideea leninistă a electrificării totale constituie pivotul programului de construire a economiei comuniste; productivitatea muncii depinde și ea în măsură hotărîtoare de înzestrarea electro-energetică a muncii. Atenția specialiștilor sovietici este azi îndreptată spre intensificarea, pe baza electrificării, a proceselor tehnologice, de forță și a proceselor termice din industrie.

Rezerve mari de creștere a productivității muncii există și în folosirea tot mai largă a materialelor noi, sintetice, care depășesc materialele naturale atît prin calitățile lor prețioase de exploatare cît și prin ieftinătatea lor. Pentru producerea unui metru cub de mase plastice, de pildă, sînt necesare investiții de 3 ori mai mici decît pentru producerea unui metru cub de oțel pe care aceste mase plastice îl înlocuiesc. În decursul următorilor 20 ani, industria chimică va cunoaște o creștere de circa 17 ori față de nivelul ei actual. Această creștere se va realiza paralel cu lărgirea considerabilă a sortimentului de produse; producția de rășini sintetice și mase plastice va crește de aproximativ 60 ori, cea a fibrelor și fibrelor sintetice de circa 15 ori, iar producția de îngrășăminte minerale de 9-10 ori.

Direcția fundamentală a creării

și perfecționării uneltelor de producție proprii comunismului o constituie mecanizarea complexă și automatizarea: acestea reprezintă pîrghia principală în menținerea ritmurilor înalte de creștere a producției și productivității muncii, în reducerea cheltuielilor de producție și ridicarea calității produselor. În atingerea acestui țel, un rol hotărîtor revine construcției de mașini chemată, așa cum arată Programul P.C.U.S., să reutilizeze întreaga economie națională cu tehnica cea mai modernă.

În decursul celor 20 ani vor fi construite 2.800 uzine noi constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor, 1.900 uzine vechi vor fi reconstruite, iar utilajul lor modernizat. Aceasta va permite mărirea producției în industria constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor de 10-11 ori, dintre care producția de linii semiautomate și automate de peste 60 ori. Așa cum a arătat tov. N. S. Hrușciiov, în următoarele două decenii se va produce de fapt o reînnoire totală a producției pe baza tehnicii celei mai moderne; aparatul de producție al Uniunii Sovietice va fi cel mai puternic, cel mai tînăr și cel mai perfecționat.

Încă în 1960 economia națională sovietică a obținut de pe urma folosirii materialelor radioactive în industrie economii în valoare de 230 milioane de ruble. Experiența cîștigată pînă acum dovedește înalta eficiență economică a mijloacelor radioactive de automatizare și control tehnic. Astfel la Uzina metalurgică din Doneț, materialele radioactive au fost folosite pentru cercetarea chimică a compoziției metalului în procesul topirii, ceea ce a permis elaborarea unor măsuri pentru desulfurarea metalului. Și cite alte exemple!

Una din principalele condiții ale progresului tehnic și ale creșterii productivității muncii este organizarea rațională a producției și în primul rînd specializarea ei, concentrarea producției omogene în întreprinderi mari. Orientarea cea mai importantă și eficientă din punct de vedere economic a specializării, care asigură creșterea productivității muncii de 2-3 ori, este specializarea după piese. Calculele arată că în septervalul curent, în U.R.S.S., specializarea pe piese va permite, fără investiții mari, să se mărească producția de 2—3 ori, să se sporească apreciabil productivitatea muncii și să se obțină însemnate economii.

În perioada dintre Congresele XX și XXII ale P.C.U.S. productivitatea muncii în industria U.R.S.S. a crescut cu 30% sau în medie cu 6-7% pe an. Ținînd seama de reducerea duratei de lucru, productivitatea muncii a crescut și mai mult: în 1960 cu 10% iar în 1961 cu 11%. Creșterea de 4-4,5 ori a productivității muncii în următorii 20 de ani va fi posibilă prin intensificarea progresului tehnico-științific în toate domeniile economiei, prin utilizarea cît mai deplină a mijloacelor de producție și a timpului de lucru, prin ridicarea nivelului cultural-tehnic al muncitorilor, prin creșterea ponderii cadrelor de ingineri și tehnicieni în întreprinderi, prin dezvoltarea activității de cercetare științifică în strînsă legătură cu sarcinile economice cuprinse în Programul P.C.U.S., prin participarea largă a colectivelor de oameni ai muncii la conducerea întreprinderilor și prin extinderea formelor comuniste de muncă.

Ing. G. Negoită

Secretar al Consiliului Central A.S.I.T.

Maresiev n-a fost singurul!

Pilotul cu proteză

Mulți ostași care au fost pe front în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei și-au păstrat însemnări, jurnale de zi, pe care le mai răstoiesc din când în când. Și cu toate că au trecut aproape șaptesprezece ani din clipa când au amuțit tunurile, zilele acelea grele, faptele pline de eroism ale tovarășilor de luptă sînt încă vii în amintire.

Și eu am ținut un astfel de jurnal. ...În perioada grea a bătăliei de lângă Moscova, regimentul 128 de aviație a fost transferat în divizia de bombardiere în picaj, pe care ulterior am comandat-o eu. După cîtva timp l-am cunoscut pe Ilia Malikov. Era un pilot încă tînar, dar izbutise să execute 57 de zboruri de luptă și fusese decorat cu ordinea Lenin și Steagul Roșu.

Ulterior am aflat că pleca în misiune chiar și atunci cînd ceilalți nu decolau. Zbura de unul singur. Și cu ce rezultate! În spatele frontului dușman începeau să sară în aer depozite de muniții. Iuau ioc mașinile iar cuiburile de mitraliere amuteau pentru totdeauna.

Echipajul lui Malikov a avut mult de lucru în vara anului 1942, în regiunea capului de pod de la Rjevsk. Se întimpla uneori să zboare de cîteva ori pe zi pentru a bomba fortificațiile puternice ale dușmanului.

Un zbor din acesta s-a încheiat rău. După ce a trecut linia frontului, pilotul a fost împințit de un tir puternic de artilerie, dar nu s-a abătut din drum. Bombele au nimerit la țintă. La al doilea atac, un proiectil dușman a avariat motorul din dreapta al aparatului lui Malikov. Viteza s-a redus brusc. Zeci de schije dușmane au ciuruit corpul avionului. La un moment dat, Ilia a simțit o durere ascuțită și pentru o clipă și-a pierdut cunoștința. După ce și-a revenit, a văzut că avionul cădea ca un pietros. Pilotul a propus atencii navigatorului și radiotelegrafistului să sară cu parașuta. Dar ei au refuzat categoric. Cum erau să-și părăsească în acele clipe grele prietenul, comandantul?

După cum s-a constatat mai tîrziu, o schije dintr-un proiectil dușman îi sfărîmase piciorul drept mai jos de genunchi și gamba. Cu toate acestea, comsolomistul Malikov a trecut înapoi linia frontului și a aterizat. Cînd și-a revenit mai tîrziu se afla pe masa de operație.

La un moment dat chirurgul i-a spus: — Va trebui să amputăm grabnic piciorul... Apoi Ilia a petrecut cîteva luni într-un spital din spatele frontului. După care a urmat scîntina aspră a comisiei medicale: „Înapoi pentru aviație, și pentru serviciul militar...”

Malikov primise o lovitură grea, dar nu s-a dat bătut. — Nu, nu mi-am încheiat încă cariera de aviator! — hotărî el și chiar a doua zi se prezentă în fața comandantului de aviație al unui district militar din spatele frontului. Nu a avut însă nici un rezultat. Dar nu s-a dat bătut și a încercat din nou. Comandantul era un om încercat, înțelegea foarte bine starea sufletească a pilotului... Așa că pînă la urmă Ilia Malikov s-a întors în aviația lui dragă.

E greu de descris bucuria cu care a fost împințit de tovarășii lui.

— Ai să zbori! — i-au iăgăduit comandantul regimentului, Mihail Mihailovici Voronkov și neînricatul comandant al escadrilei, Iakov Ivanovici Andriușin, amîndoi Eroi ai Uniunii Sovietice.

Și și-au ținut iăgăduiala. După cîteva luni, Malikov s-a înălțat din nou în văzduh, e drept, că deocamdată pe un „PO-2” de legătură. Dar el se și gîndea la un bombardier, gînd care nu-l părăsea o clipă, nu-i dădea pace. Și făcea tot ce-i sta în putință ca să apropie cît mai mult clipa aceea. Tovarășii lui căutau să-i abată gîndurile căci echipajul unui bombardier trece prin grele încercări. Nu-i este ușor nici unui om complet sănătos, dar încă unuia cu proteză. Malikov însă nici nu voia să audă, ci continua antrenamentul cu perseverență.

În ajunul faimoasei bătălie de la Kursk-Orel, Ilia, nespuse de fericit, a urcat din nou la volanul unui bombardier în picaj „PE-2”. Echipajul lui a participat activ la luptele pentru nimicirea grupului de tancuri al generalului fascist Guderian. Pilotul cu proteză a efectuat zeci de raiduri cîștigîndu-și faima de maestru al loviturilor în picaj.

Dar, în urma acestei munci încordate, Malikov a început să se resimță. În afară de aceasta, s-a constatat că prima operație nu fusese prea reușită. Așa că Ilia a fost internat din nou în spital. Rana nu se cicatriza. Trebuja scurtat din nou osul. Cît de greu i-a fost. Dar tînarul comunist Malikov nu s-a dat bătut. Ținea cu orice preț să ajungă la Berlin. Și a ajuns!

...A început bătălia pentru Berlin. Un nor gros de fum împiedica vizibilitatea în regiunea Oderului. O serie de obiective importante erau învaluite într-un strat dens de ceață. Să nu fie nici o ieșire? Ba da. Locotenentul major Ilia

Malikov și-a „transformat” bombardierul în avion de asalt, care trăgea din zbor razant în unitățile hitleriste ce se îndreptau spre linia frontului.

Și așa o zi după alta. La bordul înfricoșătorului său bombardier în picaj, Malikov a îndeplinit peste o sută de misiuni de luptă. Drept care, neînfricatul pilot a fost distins cu înaltul titlu de Erou al Uniunii Sovietice.

În 1946, m-am despărțit de Ilia care a plecat, împreună cu tovarășa sa de viață, Nina Feoktistovna Șcedrina, acasă la Noghinsk. Nina făcuse parte din regimentul în care luptase cu atîta eroism soțul ei. Cu propriile ei mîini montase nenumărate bombe la bordul avionului „PE-2”.

...Mărturisesc că de multe ori am dorit să mă întîlnesc cu Ilia Malikov. Dar nu știu de ce nu mi s-a realizat dorința. De curînd însă, aflîndu-mă în concediu, mi-am propus să-i dau cu orice preț de urmă. Din fericire, părinții lui, Anton Dmitrievici și

Maria Ulianovna Malikova erau acasă.

— Dumneavoastră știți — mă întrebă Maria Ulianovna — că Ilia a vrut să ascundă de noi că are un picior amputat? Ne-a trimis din spital cîteva scrisori, dar în nici una nu vorbea despre nenorocirea ce i se întîmplase. Am aflat mult mai tîrziu de la un ostaș care fusese împreună cu el în spital. Ilia a venit cîteva zile în permisie. N-avea nici cîrje, nici baston. Probabil că a fost o greșeală, ne-am spus noi. L-or fi confundat pe Ilia cu un altul. Dar nu îndrăzneau să-l întrebăm direct. Ne temeam să nu-l necăjim. Și numai o întîmplare oarecare l-a dat de gol. Seara s-a culcat mult mai tîrziu decît noi, pentru ca nimeni să nu-l vadă cum își scoate proteza. Tocmai cînd vroia s-o arunce sub pat am intrat eu în cameră. Am început să plîng. Dar el mi-a spus:

— De ce plîngi? Zbor din nou. Înțelegi, din nou...

L-am îmbrățișat cu foc, iar lacrimile îmi curgeau sîroaie...

— Dar unde este acum Ilia? — am întreat eu.

— La Kemerovo. Lucrează la combinatul de construcții de locuințe din blocuri prefabricate.

Îndată ce m-am întors acasă, am luat legătura telefonică cu Kemerovo. La aparat a venit chiar Ilia:

— Te salut, tovarășe de luptă, cum merg treburile?

— Bine, s-a auzit la celălalt capăt al firului. Locuiesc de zece ani în acest oraș. Am o muncă foarte interesantă. Combinatul nostru fabrică case, mai exact cartiere întregi de locuințe. Aducem bucurie oamenilor...

Iată istoricul scurte însemnări din jurnalul meu de front. Sînt bucuros că cutezătorul pilot care a săvîșit atîtea fapte de vitejie se află în primele rînduri în linia munca pașnică. Căci așa se întîmplă întotdeauna cu astfel de oameni.

A. Fedorov

Fost comandant al diviziei 241 de bombardiere Recița, docent, candidat în științe istorice

● AZI LA MOSCOVA ●

AZI LA MOSCOVA

Bugetul unei familii

Cînd vorbim despre veniturile muncitorilor sovietici nu ne mărginim numai la salariile pe care aceștia le primesc, ci avem în vedere și numeroasele înlesniri pe care le acordă statul.

Un colaborator al radioului a vizitat recent o familie moscovită. Și iată ce ne-a povestit:

Am fost împințit de Vladilena Spasskaia, încîntătoarea stăpîna a casei. Se afla acolo întreaga familie: fata mai mare Maria, elevă de vreo 14-15 ani, micuța Tania în vîrstă de numai 4 ani și soțul Vladilenei, Boris, ajustor la uzina de automobile Lihaciuv. Am uitat să adăugăm că Vladilena este profesoară la o școală medie.

M-am interesat de bugetul familiei și am aflat că soțul cîștigă în medie 110 ruble lunar, iar soția 105 ruble. Veniturile lor totalizează deci 215 ruble.

Chiria îi costă 9 ruble și 70 de kopeici lunar, adică mai puțin de 5 la sută din buget. În ce privește studiile fetei mai mari, acestea nu costă nimic. Tania merge la grădiniță, unde Vladilena și Boris nu achită decît un sfert din suma necesară întreținerii. În afară de aceasta, atunci cînd a născut-o pe Tania, Vladilena a beneficiat de un concediu de 4 luni: două luni înainte și două după naștere. Soții Spasski își petrec deseori concediul în sanatorii sau case de odihnă unde, unorii, nu plătesc decît 30 la sută din tarif.

Și mai trebuie să adăugăm că, asemeni tuturor familiilor sovietice, familia Spasski se bucură de asistență medicală gratuită și concediu plătit în caz de boală.

Toate cele arătate mai sus vă pot ajuta să vă făuriți o idee despre veniturile reale ale acestei familii, care întrec cu mult salariul primit în fiecare lună.

S-a calculat că alocațiile acordate de stat fac să crească cu aproximativ o treime veniturile muncitorilor sovietici.

În casă nouă

„Glavmosstroj” este cea mai mare organizație de construcții sovietică. Astăzi ea dispune de numeroase mijloace tehnice moderne. Pe șantierele de construcție din Moscova lucrează 780 macarale-turm, 670 excavatoare, 230 macarale pe șenile și cu roți cu aer comprimat, 610 buldozere...

Un rol tot mai mare îl joacă construcția din elemente prefabricate, unde esențialul este montarea pieselor și ansamblurilor fabricate în uzină.

În cartierul Novie Kuzminki a fost înălțat un bloc experimental cu 5 etaje în numai 28 de zile lucrătoare. Această primă experiență va căpăta o largă răspîndire.

Deosebi: interes prezintă casele din elemente voluminoase. Fiecare element reprezintă o cameră, două sau chiar un apartament întreg, fabricate în uzină. Cartierul va cuprinde patru blocuri mari, fiecare construit după alt proiect. Viața va arăta care din ele este cel mai bun.

S-a propus, de asemenea, să se construiască o casă cu planificare liberă. În ea sînt strict conturate doar pereții despărțitori ai apartamentelor, iar cei interiori pot fi montați în mai multe feluri, formînd camere de diferite dimensiuni. În vecinătatea caselor de locuit se vor înălța și cîteva edificii social culturale.

Germenii noului se fac mai ales simțiți în complexul de locuințe propus de Institutul de proiectări tip și experimentale din Moscova.

Complexul reprezintă un grup de clădiri cu apartamente pentru familii mari, familii mici și familii fără copii. Toate corpurile de clădiri comunică între ele printr-un coridor acoperit în care poți ajunge atît din casă, cit și din stradă. Coridorul va adăposti o cafenea-cantină, unde se pot organiza petreceri de familie, mici magazine cu mărjurile cele mai cerute, un atelier de închiria, obiecte de uz casnic și o frizerie. Tot aici se vor deschide o bibliotecă o cameră pentru cercurile de amatori, un club pentru copii, un cabinet dentar.

B. C.

● AZI LA MOSCOVA ●

Interior de casă nouă

a? Gorki le-a scris a-
li mari, uimitoare, co-
voi, COMSOMOLIȘTI
aspră, vă veți angaja
veți învăța mai de-
a dezvoltă variați fru-

ri? Răspunsul l-am a-
na Ivanovna Savicev-
echii locuitori ai ora-
noua Igarka.

urma multora dintre
Igarka", azi construc-
ei — pedagogul Iaşa
ghi Antipov, inginerul
edicul oftalmolog Nina
roducție de la combi-
Veber. Și Vasili Oklad-
ili Semionovici Oklad-
export, cu care stătu-

e paralela 68. Și fi-
oamenilor să trăiască

cei din Igarka. Trăim

nsă...
tră a ancorat la Du-
m auzit și aici aceeași

te bine. Mai la nord.

nalță clădiri de piatră.
medii, cluburi, institu-
arictului național Tai-
muzee regional, spi-
n magazine se vinde
veți. Toate acestea
înghețului veșnic, pe
nii".

Sub aripi se ivește insula, în formă de semi-
lună maro. Aici va trebui să trăiască. Avionul
aterizează. Noul explorator al Polului își ia la
spinare bagajul puțin și se îndreaptă spre golf.
Acolo se zăresc două căsuțe și una mai mică
alături — probabil baia. Tânărul este întâmpinat
cu bucurie de „localnici“ care-l înconjoară și
așteaptă cu aviditate vești de pe Pământul mare.

Și tânărul, stăpînul de azi al pămîntului sovietic,
se entuziasmează de faptele celor mai virst-
nici ca dînsul. El notează: „E greu să-ți inchipui
că numai în doi ani, trei oameni au cercetat
aceste insule, pînă atunci necunoscut, străbătînd
cinci mij și ceva de kilometri cu ajutorul ciinilor.
Aștia zic și eu eroi!”

În această însemnare aud același motiv pe
care l-am auzit la locuitorii Igarkăi, Dudinkăi, ai
portului Dixon: „Cum așa, trăim foarte bine. Mai
la nord, însă...”

Dar tânărul nu mai putea scrie asemenea pro-
poziție. Fiindcă el locuiește pe cea mai nordică
bucată de pămînt, dincolo de care nu mai există
decît acoperișul globului pămîntesc — Polul
nord. Și totuși și el socotește că numai înainte
se trăia greu pe aceste insule. „Azi — scrie el
— nu mai sînt asemenea greutăți. La dispoziția
cercetătorilor polari stau tehnica cea mai avan-
sată, autoșenilete, tractoare, aparate de radio (nu
ca acelea de la începutul anilor 30), avioane
confortabile de mare viteză. Cu proviziile stăm
bine și cazuri de scorbut aproape că nu se în-
registrează”.

În continuare, în jurnal sînt însemnări despre
noaptea polară și aurora boreală, despre visco-
lele orbitoare și culoarea gingașă, roz, a macului
polar. Și nicăieri nici o umbră de tristețe, de
descurajare. Dimpotrivă. Fiindcă tinerilor anilor
60, Arctica le apare aspră, dar prietenoasă și
tăinuitoră de mari frumuseți.

De unde sentimentul acesta, de unde această
impresie despre Arctica, pămînt care părea cînd-
va dușman de neîmpăcat al omului?

Răspunsul e simplu. Mecanicul de pe insula
nordică aparține generației de „comsomoliști de
fier” pe care marele Gorki a anunțat-o în scri-
soarea către pionierii din Igarka.

Dincolo de Cercul polar

Tineret din Zapoleria.

Pentru oamenii din Vorkuta, a-
cest orașel așezat în tundra sibe-
riană de dincolo de Cercul polar,
eroismul este un mod de viață
cotidian.

Știi ce înseamnă vara aici?
Tundra, cu vegetația ei firavă, se
arată pentru câteva săptămîni
soarelui palid și rece. Zăpada, u-
riașele troiene polare, se topește
încet-încet, făcînd loc mlaștinilor
adînci, care acoperă întinderile
pînă dincolo de orizont. Dar sub
mlaștini sau bălți, sub ochiurile
trecătoare de apă, se întinde ghea-
ța veșnică. Iar din spre nord, din
adîncurile negre ale oceanului po-
lar, stă la pîndă iarna cea veșni-
că, ascunsă pentru câteva clipe
doar. Curînd, această vară efemeră
se destramă ca un suris. Iarna se
reîntorce cu uraganele ei de frig,
transportînd peste aceleași întin-
deri uriașe cantități de zăpadă.
Gheața cea veșnică, topită numai
la suprafață, înlăntuiește pămîntul
din nou și parcă pentru totdeauna.
Peste tot este stăpîn viscolul, vin-
turile distrugătoare, cu o viteză
de pînă la 50 de metri pe secundă.
Peste tot e stăpîn gerul aspru po-
lar, care îngheață aerul pînă la
50 grade sub zero.

Pămînt al pustului, pămînt al
gheței eterne. Cine ar fi crezut că,
în adîncurile lui, oamenii vor găsi
izvoare de căldură și energie ca-
pabile să învie viața și s-o ridice
la strălucire?

În urmă cu treizeci de ani, vînă-
torul polar Popov din neamul
Komi, rătăcind prin tundra înghe-
țată în sania sa trasă de reni, des-
coperă aici, în acest pămînt al ge-
rului, o bucată de cărbune. Dar
cărbonele înseamnă căldură și e-
nergie. Și de aceea vînătorul as-
cunde cu grijă în torbă bucata de
cărbune ca pe cel mai prețios
vînat.

Pe urmele lui pornesc geologii.
În primăvara lui 1942, tânărul ge-
olog Gheorghi Bogdanovici, împre-
ună cu expediția sa, reface itine-
rariul vînătorului și stabilește în

tundra înghețată locul primului
puț. Vara polară era pe sfîrșite.
Venea gerul și viscolul. Dar bă-
ieții din expediție săpau de zor,
grăbindu-se să ajungă la izvoarele
de căldură. Era pe isprăvite și
combustibilul. Ca să-și coacă pîi-
nea zilnică le trebuiau cărbuni, ca
să se încălzească le trebuiau căr-
buni.

Dar cărbunii se găseau în pămînt
și ca să ajungi la ei trebuia să
lupti cu stratul de gheață. Și bă-
ieții au luptat bărbătește cu pă-
mîntul înghețat pînă au ajuns la
cărbunii de care aveau nevoie, la
cărbunii de care avea nevoie țara
sovietică. Cea mai mare sărbătou-
re a lor a fost clipa în care au

N-ar mai recunoaște vechiul loc
de prospecție, nici băieții din expé-
diția geologului Gheorghi Bogda-
novici. Ei au scos atunci doar câ-
teva lopiți de cărbuni, ca să do-
vedească bogăția subsolului tun-
drei. Dar azi pe locul fostelor cor-
turi se ridică mîntii de cărbune și
munții uriași de steril. S-a calculat
că numai din sterilul de la
Vorkuta s-ar putea construi cîte-
va piramide ca cea a lui Keops
sau o șosea care ar putea străbate
întreaga tundra polară.

Vorkuta, orașul acesta de mi-
neri, a devenit o adresă de eroi.
Eroi sînt acei ce lucrează în noap-

tundră, să răspîndești frumosul, să
ridici acest lînut îndepărtat la ni-
velul civilizației comuniste din în-
treg continentul sovietic.

Cine sînt eroii din Vorkuta?
Leningrădeni, moscoviți, kievleni,
tineri din toate colțurile Uniunii
Sovietice, care au înțeles chema-
rea Partidului Comunist și au venit
aici în tundra troienită să facă din
Vorkuta un oraș al luminii.

În 1943, în plin război, într-un
sat de lîngă Novgorod, de curînd
eliberat de fasciști, a aterizat un
avion cu zvastică pe aripi.

— S-au întors fasciștii? s-au
întrebat colhoznicii, pregătindu-se
de luptă.

Uluirea lor n-a fost mică a-
tunci cînd au văzut coborînd din
carlingă pe doi dintre ei. Fu-
rînd un avion fascist, doi prizo-
nieri sovietici reușiseră să străbată
linia frontului și să ajungă la ei
acasă. Unul dintre cei doi, Nikolai
Loșakov, este azi miner emerit al
R.S.S.A. Komi și unul dintre cei
mai stimați cetățeni din Vorkuta.

Așot Delian conduce o brigadă
de tineret. Nu de mult, în mină
s-a întîrplat un accident grav, a
început să se surpe o galerie. Mo-
bilizîndu-și oamenii, Așot a pornit
înainte și, înfruntînd năruirea
stîncilor, a reușit să stăvilească
surparea și să salveze utilajele. În
cîteva ore galeria a devenit o a-
devărată pădure de stîlpi, în care
minerii și-au continuat liniștiți
munca.

Ca ei sînt mulți. Așa sînt oame-
nii din Vorkuta, acesta este ritmul
vieții de aici. Eroismul a devenit
la Vorkuta un fapt de fiecare zi.
Și prin el, prin eroismul cotidian
al oamenilor Vorkutei, adîncul
tundrei înghețate trimite țării soa-
rele energiei.

Paul Anghel

VORKUTA, orașul eroilor

cuprins în palmele înghețate pîi-
nea caldă și înmiresmată, coaptă
la jărătecul cărbunilor scoși de ei,
din subsolul arid al tundrei.

Da, tinerii, ajunseseră la izvoa-
rele de căldură și energie! Pămîntul
înghețat al nordului îndepărtat
avea să dea căldură și lumină. Ac-
cest pămînt avea să devină o ade-
vărată grădina comunistă.

Vînătorul Popov, din neamul
Komi, n-ar mai recunoaște azi fi-
nutul Zapoleria, pe unde înota
odinioară cu renii săi, în căutare
de vulpi albastre, de zibeline sau
de jderi. Peste tot au apărut tur-
nurile pușurilor de mină, iar în lo-
cul unde el a găsit acel bulgăre de
cărbune, în tundra pustie, ar vedea
acum cu uimire un oraș modern.

tea polară a galeriilor, minuind
havezele moderne și trimițînd a-
fară sute de tone de cărbune.
Dar eroii sînt și constructorii de
la suprafață, oamenii care clădesc
blocuri și palate de cultură în
tundra, oamenii care croiesc bu-
levarde și pietruiesc străzi în
scurta vară polară sau sub viscole
și vijelii. Ca să așezi o cărămidă
la Vorkuta e un act de eroism.
Un act de eroism este de asemeni
să răsădești și să aclimatizezi un
pom, să-l aperi de geruri năpraz-
nice, să-l faci să suridă minerilor
cu florile lui parfumate, în scurta
primăvară de la nord. Un act de
eroism este să duci lumina în

pul Karaulnii, unde
și frumos, motonava
țărături pustii. Cre-
semne ale existen-

țimp au început iar
ră sate mari și mici.
cut un popas înde-
sau să mergem mai
oștință cu locuitorii

stat și ei — trăim
d, însă...

a". Cu ajutorul unei
am răzbit prin ghe-
u de mult, aici era
iernat — patru că-
puterea cuvîntului.
tînd un uriaș amfi-

a 74, unde noaptea
an, unde nu există
direct într-o iarnă

nii de aici au pro-

săfășoară normal. A-
zire cu aburi, cana-
himbă situația.

ui tânăr din Igarka
una din insulele a-
nt laconice. Le citeșc
de inima fierbinte
lui cu adevărat so-

ăcute în văzduh, la

Acolo unde se pregătesc cosmonauții

Omul care cîntărește o tonă

Centrifuga se afla în mijlocul unei camere de dimensiunile unei arene de circ. Din tavan atîrna un ax de oțel, din care porneau două brațe. La capătul unuia dintre ele era suspendat un scaun metalic, la capătul celuilalt — ceva care semăna cu un șezlong.

Pe scaun — un sac cu nisip pe care scria „70 kg”, în „șezlong” — un om. Asupra lui, întocmai ca în timpul unei operații, se aplecau niște oameni în halate albe. Să auzeau cuvintele: „puls”, „tensiune”...

Fața omului era acoperită de o mască pentru respirație. În leagănul acela de oțel, se afla unul dintre cosmonauți: el urma să fie „în-virtit” în carusel. Pe rînd, medicii o anunțau pe Ada Rovgatovna, colaborator științific principal, că au terminat. Ea se apropie de cosmonaut.

— Deci, îi spuse ea pe nume cosmonautului cu o voce caldă, urcăm pînă la șapte în trei minute, apoi pînă la zece în patruzeci de secunde și de acolo, coborîm la cinci

Cosmonautul aprobă dînd din cap. — Lumina! ordonă Ada Rovgatovna și trecu dincolo de bariera circulară. În sală se stînsse lumina. Panglicile de hîrtie ale înregistratoarelor începură să alunece, acele indicatoarelor se mișcău, iar lămpile semnalizatoare începură să clipească.

Un tehnician, căruia toți îi spuneau Alik, trase frîna de mină și manșa de pornire. Centrifuga se puse în mișcare cu un zgomot ușor.

După aceea ea începu să se rotească din ce în ce mai repede, zgomotul motorului se făcu asurzitor și Alik, pentru a se face auzit de medici, trebuia să strige din ce în ce mai tare: „trei!”, „patru!”, „cinci!”, „Șezlongul”, care cu cîteva clipe înainte atîrna ca un nevinovat leagăn de copil, se ridicase acum la orizontală. Cosmonautul era lungit pe partea stîngă și se învîrtea extrem de repede. Privirea nu mai putea să urmărească rotirea furtunoasă a acestui carusel drăcesc, nici să observe ce se întîmplă cu omul din „șezlong”.

— Nouă! strigă Alik medicilor și își aduseși aminte că, în urmă cu cîteva minute, Grigori Fedulovici, șeful laboratorului, îi explicase ce înseamnă acei „J”, care în momentul de față acționau asupra cosmonautului.

Greutatea acestuia era de 70 kg. Doi „J” înseamnă o forță centrifugă care-l apasă pe om de scaun cu o greutate dublă față de aceea a lui. Trei „J” — forța centrifugă mărește greutatea omului de 3 ori, — iar nouă „J” sînt egali cu o greutate de 630 kilograme!... Ce puternică trebuie să fie inima care pompează singele în artere la o asemenea presiune!...

— Foarte bine, spuse Ada Rovgatovna. Respirația excelentă, pulsul normal.

— Zece! — strigă Alik (motorul centrifugei acopera complet vocile medicilor) și greutatea cosmonautului sări la 700 kilograme...

— Coborîre!

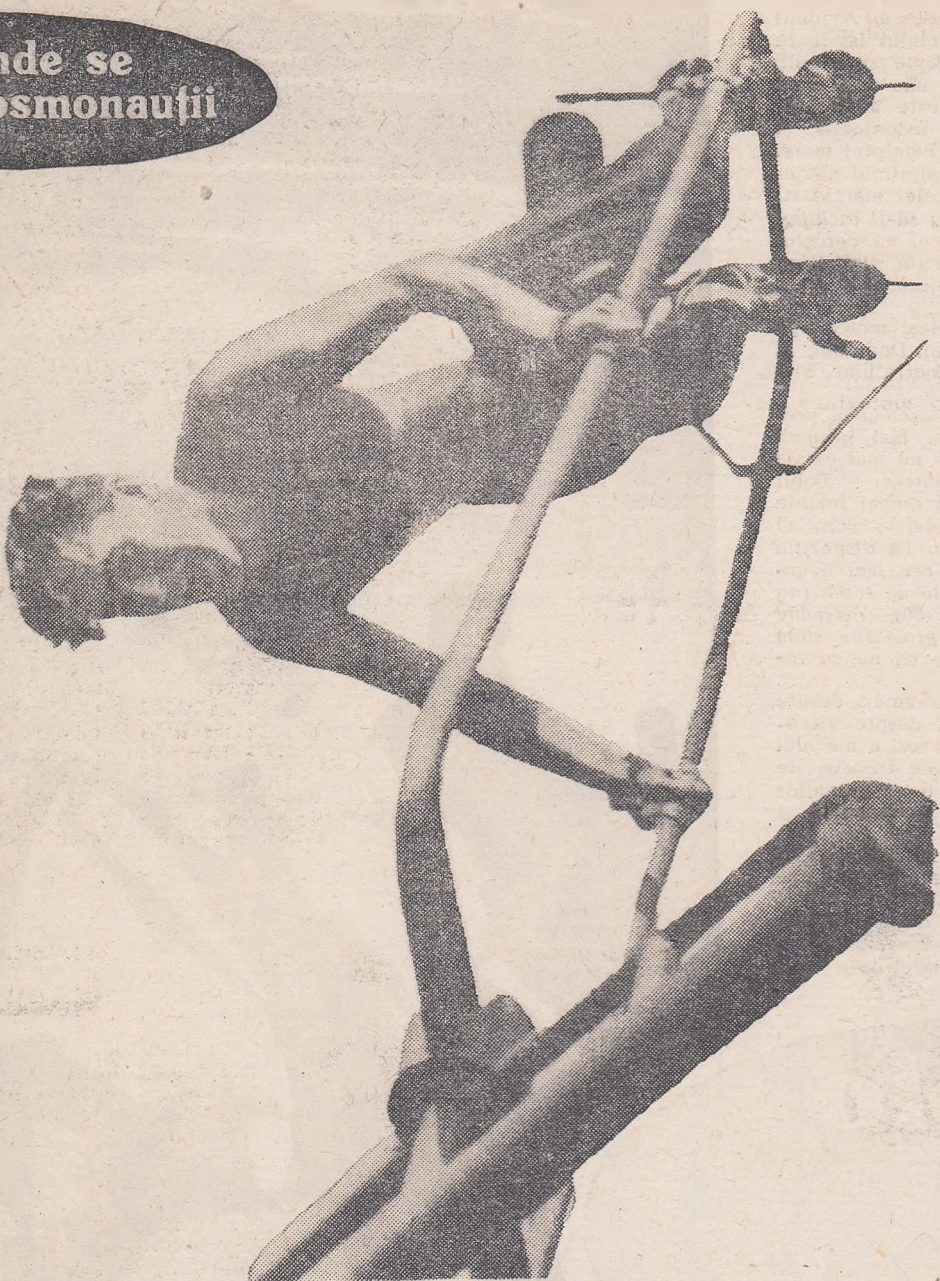
Alik intrerupse motorul și trase brusc manșa frînei. Saboții scîrțîiră. Centrifuga își încetini rotația, dar „leagănul” continua să se învîrte orizontal.

Pe panglicile de hîrtie ale înregistratoarelor electrodiagrammele pulsului, respirației și tensiunii arătau o activitate normală. Totul era în regulă.

...Mă hotărîi să încerc și eu cum e în centrifugă. Ada Rovgatovna verifică încă o dată tensiunea și îmi dădu în mină două butoane mici.

— Apeși pe cel din stînga în momentul cînd vor începe să se aprindă și să se stingă becurile roșii de pe acest tablou.

În felul acesta vom verifica atenția în timpul suprasolicității. Pe

Pilotul cosmonaut Gherman Titov în plin antrenament.

cel din stînga apeși tot timpul cu degetul mare. Dacă te simți rău, atunci această cruce — și îmi arată o cruce asemănătoare cu aceea a „salvării” — se va încetășa treptat, iar dacă îți vei pierde cunoștința, atunci vei scăpa din mină butonul și pe tabloul de comandă se va stinge becul roșu...

În sală se stînsse lumina și leagănul se puse în mișcare.

Grigori Fedulovici mă întrebă cum mă simt. Am răspuns: normal. Ada Rovgatovna făcea să se aprindă diferite becuri minuscule pe tablou. Apăsăm pe buton și în timpul acesta corpul începu să mi se înțepenească, apoi parcă se acoperi cu fier, apoi cu plumb și mi se păru că pe piept mă calcă un elefant. Întii cu un picior, apoi cu două. Cuvîntul „normal” a trebuit să-l smulg din gît aproape silabisit...

— Trei „J”, se auzi vocea lui Grigori Fedulovici, patru... Încearcă să ridici mîna dreaptă...

Ușor de spus, dar greu de făcut! O forță necunoscută o apăsa atît de tare pe coapsă (sau poate butonul din mină se făcuse atît de greu) încît a trebuit să închid ochii din cauza încordării; am reușit totuși să ridic mîna milimetru cu milimetru.

— Cinci... răsună în cască; pute-rile mi se sfîrșiră și mîna lovi coapsa, revenind la loc.

„Uite așa reține Pămîntul pe cei care încearcă să evadeze dincolo de limitele lui!”, îmi trecu atunci prin minte...

În aceeași clipă, — să mă ierte cititorul pentru expresia neelegantă, — toate s-au dus dracului...

Am scăpat din mîini ambele butoane și m-am apucat de marginile scaunului;

— Coborîre!, se auzi vocea cuiva și leagănul se opri...

Auzisem mai înainte, de la Iuri Gagarin și de la Gherman Titov, că fuseseră antrenati pînă la douăzeci de „J”. Fiecare dintre ei cîntărea aproape o tonă.

Mă clătina puțin. La despărțire, Ada Rovgatovna îmi dăruî electrodiagrama respirației mele; semăna cu un gard răsturnat de vînt, iar în unele locuri cu un fir de unădită bine întins. Am ieșit în stradă, m-am așezat pe o bancă și am stat așa multă vreme înainte de a pricepe că sînt în stare să urc iar în mașina care mă va duce la A en-ție pentru a scrie acest reportaj...

Pavel Barasev

Correspondent special al cotidianului de presă „Novosti” (APN)

Lucrările conduse de profesorul Boris Ognev, membru corespondent al Academiei de Științe Medicale și Vasili Kruklov, candidat în științe tehnice, au cercetat în mod special metalele apte de a înlocui unul din organele cele mai nobile ale corpului omenes: fibra nervoasă. Și după doi ani de experiențe pe animale chirurgii, în colaborare cu specialiștii în electronică și mecanică, s-au oprit asupra tantalului.

Un fir de tantal = cîteva zeci de mii de fibre nervoase

Din tantal s-au putut confecționa fire foarte subțiri, pînă la un diametru de 0,05 mm., precum și foite extrem de fine. Utilizat mai întii în chirurgie, ca „sîrmă” pentru coaserea vaselor sanguine, tantalul nu a provocat nici o reacție din partea țesuturilor la om și animale.

În plus, tantalul este un bun conductor de curenți biologici electrici, fiind deci foarte indicat pentru construirea unor electrozi care să înlocuiască nervii. Un fir de tantal abia vizibil cu ochiul liber (cîteva miimi de milimetru) poate înlocui cîteva zeci de mii de fibre nervoase. Primele experiențe au fost făcute pe ciini cărora li s-au extras segmente din nervul sciatic. Operația a constat din înlocuirea unei porțiuni a marelui nerv sciatic al animalului cu un electrod metalic (din tantal) în formă de arc. La început „pacientul” s-a simțit oarecum stînjnit cu acest „nerv artificial” S-a manifestat, desigur, o anumită incomoditate din cauză că biocurenții (curenții electrici biologici) treceau nu prin fibre nervoase obișnuite, ci prin electrozi artificiali. Dar după scurt timp, ciinele și-a mișcat laba operată cu multă siguranță, a reușit să se ridice și să se așeze, a avut un somn liniștit și s-a comportat în general ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

„Grefe” neobișnuite

Experiențe similare au fost efectuate și asupra altor animale (mămuțe, iepuri de casă) precum și a altor nervi. Astfel, nervul vag, prin impulsurile

nervoase venite din creier dirijează funcționarea inimii, plămînilor, stomacului și altor organe de importanță vitală. Din acest nerv au fost extirpate porțiuni cu o lungime de 5—6 cm. și înlocuite prin conductori metalici de tantal. Animalele cărora li s-a „grefat” proteza nervoasă s-au comportat excelent. Toate funcțiile fiziologice ale organismului s-au desfășurat ca și la ceilalți cîini cu nervii naturali.

Asupra animalelor au fost făcute experiențe și pentru înlocuirea nervilor laringeați care dirijează coardele vocale. După această operație extraordinară, timbrul și intensitatea vocii cîinului nu și-au pierdut calitățile. Înregistrîndu-se pe bandă de magnetofon vocea (lătratul) cîinului înainte și după operație, specialiștii nu au putut face nici o deosebire între ele. S-a putut chiar înregistra, prin filmare specială în cavitatea bucală și laringele cîinului, mișcarea coardelor vocale, demonstrîndu-se că ele funcționează normal.

O mare realizare a oamenilor de știință este experiența pentru înlocuirea nervilor optici cu electrozi metalici înregistrîndu-se în acest caz biocurenți electrici normali. Au început de asemenea cercetări pentru înlocuirea printr-o proteză a nervilor faciali, acustici, diafragmatici și chiar a rădăcinilor nervoase ale măduvei spinării.

Care este importanța practică și scopul urmărit de aceste experiențe cu totul noi și neobișnuite? Înlocuirea nervilor prin proteze deschide vaste perspective în medicina umană. Adesea, în urma unor accidente sau paralizii, porțiuni întregi din fibrele nervoase sînt distruse. De pildă, vătămarea nervului sciatic duce la paraliza picio-rului, iar lezarea nervului optic sau acustic duce la orbire și respectiv la surditate.

Metoda prof. Ognev oferă pentru prima oară posibilitatea înlocuirii acestor nervi cu proteze metalice.

„Cercetările noastre — a declarat omul de știință sovietic — deschid calea spre o eventuală renaștere a unor organe de simț considerate distruse”. Nu este poate departe ziua, cînd medicii vor reda auzul celor amenințați de surzenie, vîzul celor pe care îi pîndeste întunericul veșnic și mișcarea celor care sînt imobilizați de paralizie.

Em. Roman

De la mitologicul Tantal la nervii artificiali

Chinurile lui Tantal din infern, despre care povestește mitologia greacă, au devenit un simbol al rezistenței. De aceea, probabil, elementul care ocupă în tabelul lui Mendeleev locul cu numărul 73 și care define cîteva „recorduri” de rezistență în lumea metalelor a fost botezat cu numele acestei figuri legendare.

Tantalul face parte din categoria elementelor „rare”, și a fost descoperit încă în 1803, dar utilizarea lui în practică este de dată relativ recentă. Rezistența sa extremă la temperaturi ridicate (se topește la 2250°) și la corozii chimice (nu e atacat de nici un acid cu excepția acidului fluorhidric) l-au făcut un „erou al zilei” în tehnica modernă. Aliajele tantalului se folosesc de pildă la fabricarea reactoarelor și a altor piese care compun motoarele rachetelor cosmice. O utilizare destul de largă are tantalul și în industria electrică

„Rezistența materialelor” în... organism

Dar aceste performanțe de rezistență sînt foarte relative dacă le raportăm la biologie. Metale foarte rezistente ca alumiul, oțelul sau nichelul introduse în organism, se „descompun”, devin electrolizi activi ducînd la apariția unor procese inflamatorii.

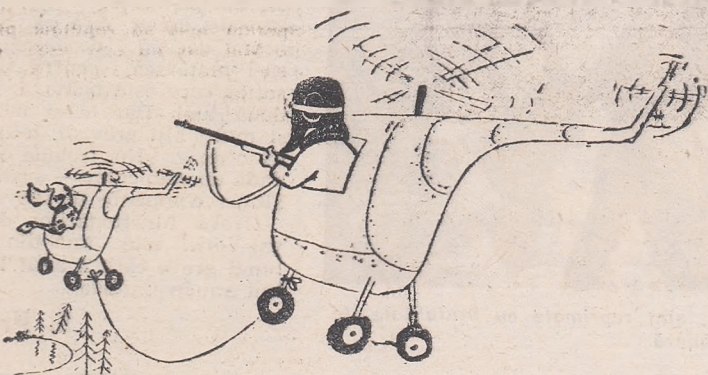
De aceea, cunoștințele unui inginer în domeniul rezistenței materialelor sînt insuficiente cînd e vorba de organismul viu. Totuși medicina și chirurgia, avînd nevoie de metale pentru diferite „reparații” pe viu, au cerut inginerilor să se specializeze și în problema rezistenței metalelor în funcție de condițiile din organism

La Institutul central de perfecționare a medicilor din Moscova, aceste probleme au fost pentru prima oară cercetate Inginerii au pătruns în sălile de operație și laboratoare, făcînd măsura-tori pe organismul viu, stabilind elasticitatea și rezistența țesuturilor, precum și comportarea metalelor față de ele.

• UMOR • UMOR •

Așa va fi cinava... prezice desenatorul I. Offengnenden.

Fără cuvinte

Desen de O. Suhocev

GOSPODINE!

Pentru prepararea de budinci, creme, supe, prăjituri, folosiți produsul „Zeamil”

Se recomandă în alimentația dietetică a copiilor și pentru diverse rețete culinare

Se găsește de vânzare la magazinele alimentare

„În fiecare sticlă un izvor de sănătate!”

SLANIC • HEBE • MALNAS
CACIULATA • LIPOVA
VILCELE

Beti
APE MINERALE
NATURALE

se găsește de vânzare

LA MAGAZINELE ALIMENTARE, ...
CENTRE DE CURĂ ȘI RACORITOARE

S-a pus
în
vânzare

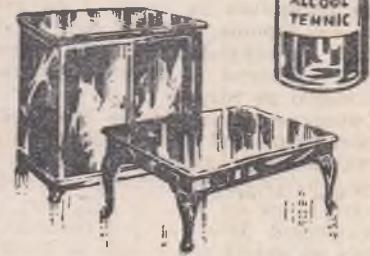
la MAGAZINELE
METALO-CHIMICE

ALCOOL TEHNIC

CARE SE ÎNTREBUINTEAZĂ
LA

LUSTRUITUL MOBILEI

și în alte scopuri
industriale

Cadouri

PLĂCUTE • UTILE • EFTINE

- SERVICII DE MASA LICHIOR, CAFEA ETC.
- VASE DE FLORI ȘI BIBELOURI

PRODUSE DE FABRICA

FAIANȚA

SIGHIȘOARA

Parfumul și apa de colonie TRAVIATA au miros distinct și persistent, fiind indicate pentru spectacole, serate etc.

